

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 19 września 2011 r.

**Pan
Piotr Uszok
Prezydent
Miasta Katowice**

LKA-4101-08-04/2011/P/11/132

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miasta Katowice, zwanym dalej „Urzędem”, w zakresie realizacji zadań własnych związanych z powstawaniem na jej terenie szkód wywołanych ruchem zakładu górnictwa i egzekwowaniem ich usunięcia przez przedsiębiorcę górnictwa, tj. Katowicki Holding Węglowy SA KWK „Murcki–Staszic”, zwanej dalej „Kopalnią”, w latach 2008-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 2 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

I. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację Urzędu w zakresie realizacji obowiązków i uprawnień Gminy związanych z występowaniem na jej obszarze terenów górniczych i szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego.

Na terenie Miasta znajdują się udokumentowane złoża węgla kamiennego, eksploatowane przez Kompanię Węglową SA i Katowicki Holding Węglowy SA, dla których utworzono 10 terenów górniczych, w tym tereny Giszowiec I i Murcki I, należące do KHW SA KWK „Murcki – Staszic”.

W latach 2008-2011 (I kw.) w Urzędzie problematyką górnictwa i geologii oraz zagospodarowaniem przestrzennym gminy zajmowały się Wydział Kształtowania Środowiska i Wydział Planowania Przestrzennego, których zadania szczegółowo określono w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu².

Zagadnienia związane z opiniowaniem i uzgadnianiem planów ruchu i dodatków do planów ruchu kopalń (w zakresie ochrony środowiska) oraz prowadzeniem spraw związanych ze szkodami górniczymi powierzono pracownikom Referatu Geologii i Górnictwa, posiadającym staż pracy w górnictwie i w Urzędzie oraz stosowne wykształcenie kierunkowe. Pracownicy tych wydziałów uczestniczyli w posiedzeniach „Zespołu porozumiewawczego dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górniczej kopalń KHW SA na powierzchnię terenu, w granicach administracyjnych Miasta Katowice”, powołanego w październiku 2009 r., w skład którego wchodził ponadto przedstawiciele kopalń KHW SA i Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach. Przedmiotem posiedzeń ww. Zespołu było okresowe omawianie wpływów eksploatacji górniczej rzeczywistej i projektowanej oraz realizacja planu usuwania szkód górniczych na terenie miasta.

Urząd Miasta, w ramach posiadanych kompetencji, udzielał pomocy mieszkańcom gminy w dochodzeniu napraw szkód górniczych. Wydział Kształtowania Środowiska opracował, zgodnie z zasadami opisanymi w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze*³, „Informację o zasadach postępowania w sprawach związanych z dochodzeniem roszczeń o naprawę szkody spowodowanej ruchem zakładu górniczego lub w sprawach zapobiegania powstawaniu szkód”, którą to informację udostępniano mieszkańcom poszkodowanym przez działalność zakładów górniczych. W przypadku skarg mieszkańców na skutki działalności górniczej KWK „Murcki – Staszic” władze

---

² Załącznik do Zarządzenia Nr 60/2011. Prezydenta Miasta Katowice z dnia 14 stycznia 2011 r. Wcześniej w okresie objętym kontrolą, obowiązywały Zarządzenia Prezydenta Miasta Katowice nr 609/2007, 679/2008, 824/2008, 938/2008, 1167/2008 i 6/2010.

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm. zwana dalej ustawą „Pgg”.

miasta podejmowały działania mające na celu ich usunięcie. Efektem tych działań było m.in. wykonanie „*Ekspertyzy dotyczącej możliwości, warunków i skutków eksploatacji górniczej KWK Murcki pod dzielnicą Murcki*”, w wyniku czego przedsiębiorca górniczy (KHW SA) wycofał się z zamiarów prowadzenia eksploatacji pod historyczną zabudową dzielnicy Murcki.

W okresie objętym kontrolą jednostki organizacyjne miasta wystąpiły do KWK „Murcki–Staszic” z 38 wnioskami o naprawę szkód górniczych w mieniu gminnym, przy czym 5 wniosków dotyczyło zwrotu kosztów zabezpieczenia przed wpływami eksploatacji górniczej. Tylko w jednym przypadku wniosek o naprawę szkód, złożony przez Miejskie Przedszkole nr 72 w dniu 25 czerwca 2010 r., pozostał bez rozpatrzenia. Wydatki poniesione w tym okresie na usuwanie szkód górniczych, poniesione z budżetu miasta i przez samorządowe instytucje kultury, wyniosły 1 581,36 tys. zł, przy czym przychody z tytułu refinansowania ww. wydatków przez zakłady górnicze wyniosły 1 709,69 tys. zł, w tym 134,44 tys. zł z tytułu zwrotu kosztów zabezpieczenia przed skutkami eksploatacji górniczej.

II. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu związane z realizacją obowiązków wynikających z ustawy Pgg.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 i 2 Pgg dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego⁴, w trybie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁵. Powyższy plan powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu wykonania uprawnień kopalni określonych w koncesji i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych. Celem realizacji powyższego Urząd, przy współdziałaniu Biura Rozwoju Miasta Katowice, opracował dwie edycje „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice*”. W oparciu o sporządzone opracowania, m.in. w granicach terenów górniczych Giszowiec I i Murcki I Urząd posiadał obowiązujący *mpzp*, obejmujący obszar położony w rejonie ul. Odrodzenia⁶, wypełniając tym samym dyspozycję zawartą w Pgg. Dla pozostałego obszaru ww. terenów górniczych, Rada Miasta, na podstawie art. 53 ust. 6 Pgg, odstąpiła⁷ od sporządzenia *mpzp*. Jako podstawę

---

⁴ Zwany dalej „*mpzp*”

⁵ Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm. zwana dalej „*upup*”

⁶ Uchwała nr XXXI/674/08 Rady Miasta Katowice z dnia 27 października 2008 r. Dz. U. Woj. Śląskiego nr 208 z dnia 4 grudnia 2008 r.

⁷ Uchwała nr XXXIII/672/04 Rada Miasta Katowice z dnia 22 listopada 2004 r.

odstąpienia od sporządzenia *mpzp* przyjęto ustalenia wynikające z wykonanego opracowania ekofizjograficznego⁸ oraz prognozy oddziaływania eksploatacji górniczej na środowisko⁹, które w odniesieniu do ww. terenów górniczych, przewidywały szkodliwy wpływ eksploatacji górniczej w stopniu nieznacznym. Powyższe, dla właścicieli nieruchomości leżących na ww. terenach górniczych, wyeliminowało ograniczenia prawa, wynikające z art. 62 ust. 2 *upzp*, tj. nie istniały przesłanki do zawieszenia postępowania administracyjnego, celem wydania decyzji o warunkach zabudowy na tych terenach do czasu uchwalenia *mpzp*.

Stwierdzono ponadto, że dla pozostałych terenów miasta, na których znajdują się tereny górnicze sąsiadujących zakładów górniczych, Urząd sporządził *mpzp*, przyjęte uchwałami Rady Miasta Katowice, tj.: w obszarze fragmentu terenu górniczego KWK „Wujek”, obejmującego obszar położony w rejonie ulic: Panewnickiej–Piotrowickiej w dzielnicy Ligota w Katowicach¹⁰, w obszarze fragmentu terenu górniczego KWK „Wujek”, obejmującego obszar położony w rejonie ulic Brynowskiej i Kościuszki w Katowicach¹¹, oraz w obszarze fragmentu terenu górniczego KWK „Wujek”, obejmującego obszar położony w rejonie ulic Rolnej i Woźniczki w Katowicach¹².

W uchwalonym *mpzp* dla części terenów górniczych Giszowiec I i Murcki I Urząd wprowadził ograniczenia, zarówno dla przedsiębiorcy górniczego, jak i dla właścicieli nieruchomości, które miały na celu zapewnienie integracji działań podejmowanych przez Kopalnię i Urząd, w granicach terenów górniczych. Powyższe ograniczenia nie skutkowały roszczeniami właścicieli nieruchomości położonych na terenach górniczych objętych *mpzp*, zgłaszanych w trybie art. 36 *upzp*, w związku z wprowadzonymi ograniczeniami w zakresie możliwości wykorzystania nieruchomości gruntowych.

---

⁸ Opracowanie Ekofizjograficzne -Problemowe Miasta Katowice

⁹ Prognoza oddziaływania na środowisko do sporządzonego miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Katowice w zakresie dotyczącym oceny stanu i funkcjonowania środowiska w odniesieniu do wpływów eksploatacji górniczej

¹⁰ Dz. U. Woj. Śląskiego nr 162 z dnia 10 września 2009 r. - uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze fragmentu terenu górniczego KHW S.A. KWK "Wujek" obejmującego obszar położony w rejonie ulic: Panewnickiej - Piotrowickiej w dzielnicy Ligota w Katowicach.

¹¹ Dz. U. Woj. Śląskiego nr 185 z dnia 20 października 2009 r. - Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze fragmentu terenu górniczego Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. KWK "Wujek" obejmującego obszar położony w rejonie ulic Brynowskiej i Kościuszki w Katowicach.

¹² Dz. U. Woj. Śląskiego nr 185 z dnia 20 października 2009 r. - uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze fragmentu terenu górniczego Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. KWK "Wujek" obejmującego obszar położony w rejonie ulic Rolnej i Woźniczki w Katowicach.

W latach 2008-2010 Urząd wydatkował 539 118 zł brutto na opracowanie projektów *mpzp*. Kosztami sporządzenia (aktualizacji) projektów *mpzp*, stosownie do zasad określonych w art. 53 ust. 4 *Pgg*, Urząd obciążył przedsiębiorców górniczych na łączną kwotę 311 370,84 zł brutto, w tym 45 140,00 zł brutto KHW SA KWK „Murcki-Staszic”. Ponadto Urząd dobiżył kwotą 6 388,98 zł KHW SA, z tytułu kosztów zakupu materiałów geodezyjnych na potrzeby ww. planów.

Zgodnie z art. 64 ust. 5 *Pgg* przedsiębiorca górniczy, przed przedłożeniem planu ruchu zakładu górniczego właściwemu Dyrektorowi Okręgowego Urzędu Górniczego, celem wydania decyzji o zatwierdzeniu, powinien przedstawić opinię Prezydenta Miasta o powyższym planie. W okresie objętym kontrolą Prezydent Miasta opiniował plany ruchu Kopalni „Murcki–Staszic” na lata 2007–2010 i 2011–2013 oraz dodatki do ich części szczegółowej. Plany te były pozytywnie zaopiniowane, pod warunkiem wykonania zadań ograniczających negatywne skutki prowadzonej eksploatacji górniczej na powierzchni. Celem wyegzekwowania od kopalni wykonania zadań warunkujących pozytywną opinię do tych planów, Urząd występował do KHW SA o przesyłanie informacji na temat realizacji warunków zawartych w postanowieniach. Ponadto, powyższe warunki zamieszczono w części szczegółowej planów ruchu i w dodatkach do nich, co dodatkowo gwarantowało ich realizację poprzez egzekwowanie ich wykonania przez organy nadzoru górniczego, w ramach posiadanych przez nie kompetencji.

NIK zwraca uwagę, że zagadnienia objęte zakresem kontroli nie były przedmiotem kontroli wewnętrznej Urzędu.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.